

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД НОВИ САД
СКУПШТИНА ГРАДА НОВОГ САДА
Савет за културу
Број: 06-1/2019-267-2-I
Дана: 21. март 2019. године
НОВИ САД

**ПРЕДСЕДНИКУ СКУПШТИНЕ
ГРАДА НОВОГ САДА**

Савет за културу Скупштине Града Новог Сада, на XXXVII седници, одржаној 21. марта 2019. године, утврдио је:

- Предлог одлуке о постављању бисте Тараса Шевченка у Новом Саду

На основу члана 79. став 2, 3. и 4, а у вези са чланом 152. Пословника Скупштине Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 64/16), Савет за културу Скупштине Града Новог Сада доставља председнику Скупштине Града Новог Сада Предлог одлуке о постављању бисте Тараса Шевченка у Новом Саду и предлаже да се Предлог одлуке о постављању бисте Тараса Шевченка у Новом Саду уврсти у дневни ред XLVIII седнице Скупштине Града Новог Сада, сазване за 25. март 2019. године и да га Скупштина размотри и донесе Одлуку у предложеном тексту, ради стварања услова за реализацију Одлуке.

За представника Савета на седници Скупштине Града Новог Сада одређује се Ђула Киш, председник Савета.

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА
Ђула Киш

The image shows a circular official stamp of the City of Novi Sad, Republic of Serbia. The stamp contains the text 'РЕПУБЛИКА СРБИЈА', 'АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА', 'ГРАД НОВИ САД', and 'СКУПШТИНА ГРАДА НОВОГ САДА'. Overlaid on the stamp is a handwritten signature in black ink.

На основу члана 7. став 3. Одлуке о подизању и одржавању споменика на територији Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр.15/09, 20/10 и 51/11), поводом разматрања Нацрта одлуке о постављању бисте Тараса Шевченка у Новом Саду, Савет за културу Скупштине Града Новог Сада на XXXVII седници одржаној 21. марта 2019. године, доноси

ЗАКЉУЧАК

I Утврђује се Предлог одлуке о постављању бисте Тараса Шевченка у Новом Саду.

II На основу члана 79, став 2, 3. и 4. а у вези са чланом 152. Пословника Скупштине Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 64/16), Савет за културу Скупштине Града Новог Сада доставља председнику Скупштине Града Новог Сада Предлог одлуке о постављању бисте Тараса Шевченка у Новом Саду и предлаже да се Предлог одлуке о постављању бисте Тараса Шевченка у Новом Саду уврсти у дневни ред XLVIII седнице Скупштине Града Новог Сада, сазване за 25. март 2019. године, да га Скупштина размотри и донесе Одлуку у предложеном тексту, ради стварања услова за реализацију Одлуке.

III За представника предлагача на седници Скупштине Града Новог Сада одређује се Ђула Киш, председник Савета за културу.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД НОВИ САД
СКУПШТИНА ГРАДА НОВОГ САДА
Савет за културу
Број: 06-1/2019-267-1-I
Дана: 21. марта 2019. године
НОВИ САД

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА

Ђула Киш

ПРЕДЛОГ

На основу чл. 4. и 5. Одлуке о подизању и одржавању споменика на територији Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 15/09, 20/10 и 51/11), Скупштина Града Новог Сада на _____ седници од _____ године, доноси

О Д Л У К У О ПОСТАВЉАЊУ БИСТЕ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА У НОВОМ САДУ

I

Биста Тараса Шевченка, истакнутог украјинског песника и сликара, борца за слободу словенских народа, поставља се у Новом Саду.

II

Биста израђена од бронзе, на постаменту од гранита, поставља се на уређеној зеленој површини уз Булевар цара Лазара и Алеју Мике Антића у Новом Саду.

III

На предњој страни постамента на српском и украјинском језику, ћириличким писмом исписано је:

„ТАРАС ШЕВЧЕНКО“

Испод имена, са леве стране, на украјинском језику и писму исписано је:

„Щоб усі слов'яни стали
Добрими братами,
І синами сонця правди“

Испод, са десне стране на српском језику и ћириличким писмом исписано је:

„Да Словени сви
Добра браћа буду,
И сунца правде синови“

IV

На постаменту је исписано „Од грађана Лавова становништву Новог Сада“.

V

О спровођењу ове одлуке стараће се Градска управа за културу Града Новог Сада.

VI

За постављање бисте нису потребна средства из буџета Града Новог Сада.

VII

Ову одлуку објавити у „Службеном листу Града Новог Сада“.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД НОВИ САД
СКУПШТИНА ГРАДА НОВОГ САДА
Број:
Дана:
НОВИ САД

ПРЕДСЕДНИК

Здравко Јелушић

Образложење

Правни основ за доношење Одлуке о постављању бисте Тараса Шевченка у Новом Саду, садржан је у чл. 4. и 5. Одлуке о подизању и одржавању споменика на територији Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 15/09, 20/10 и 51/11), којима је прописано да се споменик подиже на основу одлуке Скупштине Града Новог Сада и да се одредбе Одлуке о подизању и одржавању споменика на територији Града Новог Сада не примењују кад се споменик подиже на иницијативу друге државе, осим у погледу органа надлежног за доношење одлуке о подизању споменика.

Амбасадор Украјине у Републици Србији и Градоначелник Града Лавова у Украјини, дописима бр: 61314/24-800-132, од 3. фебруара 2017. године и 2102-вих-75, од 1. фебруара 2017. године, изразили су вољу да Граду Новом Саду поклоне бисту Тараса Шевченка, знаменитог украјинског песника и сликара, који је дао непроцењив допринос развоју и очувању украјинског језика, културе и неговању националне свести свог народа, а у знак сећања на његове заслуге за успостављање и неговање културолошких и лингвистичких веза између српског и украјинског народа, као и ради неговања традиције припадника украјинске националне заједнице у Републици Србији и Граду Новом Саду. У циљу развоја културних веза и учвршћивања сарадње Новог Сада и Лавова, с једне стране и са жељом да постављањем спомен-обележја свом најзнаменитијем уметнику допринесе неговању националне традиције, с друге стране, украјинска национална заједница је у сарадњи са Амбасадом Украјине у Републици Србији изразила потребу да Град Нови Сад, по узору на бројне градове широм света, има спомен – обележје посвећено овом украјинском великану.

Савет за културу Скупштине Града Новог Сада је на XII седници, одржаној 20. фебруара 2017. године, размотрио и прихватио Иницијативу Амбасаде Украјине у Републици Србији за постављање бисте Тараса Шевченка у Новом Саду, те у складу са чланом 7. став 2. Одлуке о подизању и одржавању споменика на територији Града Новог Сада, затражио стручна мишљења Јавног предузећа „Урбанизам“ Завод за урбанизам Нови Сад и Завода за заштиту споменика културе Града Новог Сада о локацији за постављање бисте и условима за уређење локације.

Дописима од 12. и 15. марта 2019. године, Амбасада Украјине у Републици Србији описала је изглед предметног спомен обележја, односно бисте Тараса Шевченка која је израђена у бронзи, на постаменту од гранита, са текстом, а у складу са чланом 14. Одлуке о подизању и одржавању споменика на територији Града Новог Сада којим је прописана могућност да се име поклонодавца упише на постаменту или поред споменика, истакнуто је да ће на спомен – обележју бити исписан и текст којим се истиче да је ово спомен-обележје поклон Града Лавова Граду Новом Саду.

Савет за културу је на XXXVII седници, одржаној 21. марта 2019. године, размотрио стручна мишљења Завода за заштиту споменика културе Града Новог Сада и Јавног предузећа „Урбанизам“, Завод за урбанизам Нови Сад, којима је за локацију за постављање бисте предложена уређена зелена површина уз Булевар цара Лазара и Алеју Мике Антића у Новом Саду. У складу са чланом 7. став 3. Одлуке о подизању и одржавању споменика на територији Града Новог Сада, Савет је на основу наведених мишљења и информација које је подносилац приложио Иницијативи, утврдио Предлог одлуке о постављању бисте Тараса Шевченка у Новом Саду.

Биста Тараса Шевченка на постаменту поклон је Града Лавова из Украјине Граду Новом Саду, те за постављање бисте нису потребна средства из буџета Града Новог Сада.

О спровођењу ове Одлуке, у складу са чланом 22. став 1. Одлуке о подизању и одржавању споменика на територији Града Новог Сада стараће се Градска управа за културу Града Новог Сада.

Савет за културу предлаже Скупштини Града Новог Сада да размотри Предлог одлуке и донесе Одлуку у предложеном тексту.

Тарас Шевченко

Тарас Григорович Шевченко, један од највећих украјинских песника и сликара, рођен је 9. марта 1814. године у Моринцу, Кијевска губернија.

Године детињства, као кмет, проводи у родном селу и селу Криљивка, којим је управљао генерал поручник Васиљ Енгелгардт, који је приметио Тарасову страст према сликању а због жеље да има дворског сликара, послао га је на студије. Портретиста Јан Рустем, професор Универзитета у Вилњусу, током годину и по дана образује Шевченка. Након пресељења у Санкт Петербург 1831. године, Тарас Шевченко наставља са образовањем код мајстора сликања В. Ширјајева. Млади сликар посећује Ермитаж и сликајући статуе у Летњој башти упознаје се са Иваном Сошеником, који га представља Брјулову и Жуковском, захваљујући којима је организована добротворна аукција на којој је прикупљено 2.500 рубаља, којима је Тарас Шевченко ослобођен од кметства са 24 године.

Тарас Шевченко је на Академији уметности наставио да студира сликарство и почео да проучава дела разних писаца.

Иако је Тарас Шевченко поезију почео да пише још као кмет, истинско буђење његовог поетског талента започето је тек упознавањем са радовима украјинских песника романтичара.

Објављивање прве збирке Тараса Шевченка „Кобзар“ 1841. године у украјинском алманаху „Ласта“, био је догађај од историјског значаја за украјинску књижевност, али и за национално буђење украјинског народа.

Историјска поема Тараса Шевченка „Хајдамаки“ посвећена је антифеудалном устанку Украјинаца против пољске властеле.

Критике о наведеним делима биле су позитивне, изузев у неким конзервативним часописима, које су прекоревале песника зато што је писао на украјинском језику.

Ова дела припадају раном стваралаштву Тараса Шевченка када је себе доживљавао као „сељачког песника“ и песника патриоту.

Нови период Тарасовог стваралаштва повезан је са његовим путовањима у Украјину у периоду од 1843-1847. године и по имену збирке аутограма „Три љита“, односно периода када се формира уметничко стваралаштво зрелог Шевченка. Његово уметничко стваралаштво у овом периоду карактерише комбинација реалистичких и романтичарских принципа у којима се објективно одражава реалност у целокупној комплексности и контрадикцији. У овим и наредним годинама пише и реалистичне радове („Сова“, „Најамница“, „И мртав, и жив...“), дела у којима се реалистички принципи на различите начине комбинују са романтичарским („Сан“, „Јеретик“) и дела која су суштински романтичарска („Велики подрум“, „Разрован гроб“), што чини посебност његовог уметничког израза.

Тарас Шевченко као сликар је целовит и истовремено отворен, односно свесно се обраћа различитим облицима сликарског уопштавања и различитим изражајним средствима.

У Украјини Тарас Шевченко је много сликао и правио скице за албум бакрописа „Живописна Украјина“, који је замислио као периодично издање посвећено прошлости и

савременом народном животу у Украјини. Једино издање овог албума изашло је 1844. године у Петербургу и сматра се првим делом критичког реализма у украјинској графици.

По добијању звања почасног сликара од стране Савета Академије уметности, 1845. Тарас Шевченко се враћа у Украјину, записује народне песме, слика архитектурне и историјске споменике, портрете и пејзаже, пише дела „Јеретик“, „Слепац“, „Најамница“, „Кавказ“, „И мртав, и жив..“, „Хладни јар“, „Кад умрем, сахраните ме“ и др. Замислио је ново издање Кобзара у чији садржај би ушла његова дела настала у периоду 1843-1847., за које издање пише предговор у коме позива писце на дубље познавање народа и оштро критикује површни етнографизам и псеудонародност.

Након ступања у Кирило-Методијско братство 1846. године, Шевченко је написао револуционарну збирку „Три љита“ и због песама из ове збирке ухапшен је 1847. године и прогнан на службу у Орску тврђаву, где је служио као војник. Царским указом, Тарасу Шевченку је забрањено да пише и слика, али упркос забранама наставља да пише и слика. Своја дела је тајно записивао и 1850. издао књигу „Мала књига“. Песме написане у време заробљеништва посебног су значаја јер је, након реформисања Кирило-Методијског братства, уметничка реч у источној Украјини скоро нестала, а Тарас Шевченко је био једина активна снага украјинског књижевног процеса.

Тарас Шевченко је умро 10. марта 1861. године у Петербургу. Украјина је изгубила једног од својих најталентованијих уметника. Сахрањен је на Смоленском гробљу. Касније је, према његовој жељи, прах Тараса Шевченка пренет у Украјину на Тарасову гору где се „Видело и чуло како стење и пати Дњепар“.

Био је то губитак не само за украјинску књижевност већ и за целокупан ослободилачки покрет.

Његова поезија је и после смрти песника остала моћан чинилац даљег развоја украјинске књижевности, чиме је извршен и велики утицај на књижевност словенских народа.

Дани рођења и смрти Тараса Шевченка постали су дани националног окупљања свих Украјинаца у свету.